

Вашингтон, 28. маја – Даг Бандоу, аутор нове књиге „Спољне бесмислице: Нова америчка глобална империја”, експерт из вашингтонског института Кејто, очекује да ће ова администрација наставити своју активност на Балкану јер је у прошлости у време Клинтон доживела неуспех. „Буш се у политици према Балкану држао линије зацртане у Клинтоновој администрацији. Иако је Обама добио изборе супротстављајући се грешкама које је у спољној политици починио његов претходник, именовање Хилари Клинтон за државног секретара говори да ће се на балканском микроплану одржати континуитет са деведесетим”, каже у разговору за „Политику” Даг Бандоу.

„Покушаће да заврше овај посао, настављају са зацртаним смерницама, без обзира на чињеницу што је он урађен лоше.”

Но, Бандоу сматра да Вашингтон није очекивао већи српски отпор. Зато ће сада морати да у овај посао уложе много више труда.

Што се Босне и Херцеговине тиче, Бандоу констатује да је то нефункционална држава и да „западни савезници кривицу сваљују на Србе, као увек”. Срби ће, по њему, за Брисел и Вашингтон остати лоши момци, јер „то је најједноставнији начин да се настави са досадашњом политиком, а јавност тешко може да схвати шта се заиста дешавало на компликованом Балкану. Али док год Срби остану чврсти, Западу су везане руке, нема много тога што у овом тренутку може да уради.”

На питање да ли ће Обама, као што је обећао, променити тон у америчкој спољној политици, па према томе и у политици према Балкану, Бандоу каже да Обама није довољно упознат са збивањима у овом региону, али његов потпредседник Џо Бајден одавно се бави овим подручјем.

„Изненадило би ме када би Обама поред брига око Русије, Кине, Авганистана, Пакистана, Северне Кореје и Ирака имао времена да се озбиљније позабави и Балканом и да измени политику зацртану још у Клинтоновој ери”, каже он.

С друге стране, доктор Стивен Мајер, професор политичких наука на Универзитету за

националну одбрану у Вирџинији, некадашњи функционер ЦИА-е, одавно се залаже за поделу на Косову. Кад говори о Босни, помиње „други Дејтон” иако не верује да би „нови покушај да се Босна уреди у функционалнију државу био уприличен на формалном нивоу”.

„Са оживљавањем интереса за Балкан може се очекивати да Вашингтон снажније подстакне напоре за промену устава у БиХ”, каже за „Политику” Стивен Мајер. То неће резултирати новом формалном конференцијом, али ће свеједно то бити снажан покушај да се измени политичка динамика у БиХ.

„Нисам приметио да је председник Обама заинтересован у овом тренутку за Балкан, јер он за њега нема ни времена. То је лоше, јер се политика према БиХ оставља за кадрове на нижем нивоу. Председник је ангажован око проблема које има са Русијом, Кином, Авганистаном, Пакистаном... Балкан је остављен ранијим кадровима из Клинтонове администрације, који су поново у влади. Неки од њих су на јако високој позицији, нарочито у Стејт департменту. И на међународном плану могу се препознати неки повратници. Педи Ешдаун, на пример. Амерички институт за мир такође гура ову ствар са босанским уставом”, каже Мајер и додаје да је то мрежа људи који се одавно познају, која је створена још деведесетих година и која је интимно свесна да се политика Вашингтона тих година показала неуспешном у много чему.

Према Мајеровим речима, сигурно је да су људи који су гурали овакву политику према Босни фрустрирани кад виде да БиХ као држава не функционише, упркос огромним инвестицијама. У том тренутку БиХ је била најзначајније спољнополитичко питање Вашингтона у чије решавање је била укључена тадашња елита у спољној политици.

„Данас они признају да је пројекат доживео неуспех и то је за њих емотивно, професионално и психолошки неприхватљиво. Није уопште важно да ли је једно или друго решење у интересу САД”, додаје Мајер.

Уколико би се ситуација у БиХ прегрејала, председник Обама би се ангажовао, каже Мајер, само ако би дошло до ширег насиља. Он додаје да је циљ да се уређење постигне политичким средствима, али ако би дошло до насиља у ширим размерама, САД би се поново војно ангажовала на овом простору.

На питање каква је будућност Републике Српске, Мајер истиче да велике силе никад не признају грешке, нити да је њихова политика доживела неуспех.

„Иако се са становишта америчког интереса можемо питати да ли нас се уопште тиче како ће ова држава на Балкану бити уређена. Да ли ће РС бити независна или не. Највероватније ћемо имати један од оних трајних замрзнутих конфликта. Неће бити могућ договор ни око централизације, ни око распада федерације. Исто као на Косову, конфликт је замрзнут”, каже Мајер и додаје да САД највероватније именовати новог специјалног изасланика за цео регион, при чему именовање изасланика, како он оцењује, значи да Стејт департамент не ради свој посао како треба.

Он додаје да ће суштина новог ангажмана САД биће притисак на босанске лидере да прихвате нови устав којим би се практично истопила Федерација и РС, с чиме се неће сложити становништво БиХ.

(Политика)